

Vůjtkovu hru čeká premiéra v Bezruči

Ostrava (tag) - Spořádaná domácnost zalkoholizovaného dirigenta a náboženské blouznivky. Takový je podtitul hry Výmlat, jejíž premiéru dnes v sedm hodin večer uvede ostravské Divadlo Petra Bezruče.

Hrou Výmlat se autorsky poprvé na profesionální scéně představuje ostravský tvůrce Tomáš Vůjtek. „Název hry zní trochu hororově, ale doufám, že se budou diváci především bavit.“ říká Vůjtek. V režii Josefa Janíka se představí Norbert Lichý, Kateřina Krejčí, Alena Sasínová-Polarczyk a další.

VÝMLAT. Nová hra Divadla Petra Bezruče je určena všem generacím FOTO: MAFA - ALEXANDR SATINSKÝ

MF DNES - Kraj moravskoslezský
24.9.2008 a 21.9.

Výmlat představuje obraz bezútěšného života

Ladislav Vrchovský

Ostrava • Když před několika lety nastudovala hru Tomáše Vůjtky Výmlat amatérská herecká skupina Ostravská pohoda, šlo spíše o veselou taškařici, dělající si legraci z některých lidských vlastností.

V dramaturgii Petry Kohutové, nastudování režiséra Josefa Janíka a v podání herců ostravské Divadelní společnosti Petra Bezruče (premiéra 21. září 2002) jde o nelítostnou karikaturu, možná i o zlámání hole nad člověkem jako takovým, nad lidským životem. Josef Janík se po celý svůj umělecký život věnuje temnějším stránkám lidské bytosti, vidí výrazně to, co činí lidský život spíše utrpením než radostí. Z bezručáckého Výmlatu se s veselou skutečně neodchází a budoucnost lidského rodu je zde načrtnuta velmi, velmi temně.

Jde o varování? Jde o Janíkovu (mnohokrát opakovaně) sdělení vlastního názoru na bezútěšnost života člověka? V závěrečné scéně, v jevištní metafoře obráceného chodu času, lze však číst zároveň režisérovu prosbu i vyjádření jakési naděje.

Stárnoucí dirigent Ozi (Norbert Lichý) už má tvůrčí zenit za sebou a oddává se konzumaci vína, jeho manželka Cyli (Kateřina Krejčí), kdysi operní pěvkyně,

recenze

Norbert Lichý a Alena Sasínová-Polarczyk ve hře Výmlat.

FOTO RADOVAN ŠTASTNÝ

ně, je vykreslena coby hypochondrická a poněkud hysterická bytost bez jakéhokoli sex-appealu, zato její sestra Gába (Alena Sasínová-Polarczyk), kdysi Oziho milenka, chce být přitažlivá stále a dělá pro to, co může, i když už vzhledem k věku moc dělat nemůže. Petr (Jan Plouhar), syn Cyli a Oziho, je výros-

tek, který své rodiče spíše nenávidí, než miluje. Kobylka (Nikola Birklenová), snad (?) budoucí matka Oziho nemanželského dítěte a zároveň milenka otce i syna, dokresluje ve výčtu postav a charakterů temný rámec příběhu, korunovaný úvodním a závěrečným vystoupením Neomylného (Daniel Zaroal), který

je jevištním vypočtením Smrti. Všichni herci odvádějí ve výkonu herecké maximum a inscenace je po této stránce excellentní. Jestli lze o něčem diskutovat, je to ono sdělení dramaturgyně a režiséra, načrtnuté v úvodu. Život přece nemusí být stále jen smutný a žalostný, bezútěšný a bezvýchodný.

Výmlat není horor, ale podobenství o nás, lidech

Břetislav Uhlář

Ostrava • Divadelní společnost Petra Bezruče v Ostravě uvede pozítří na scéně Márnice českou premiéru hry ostravského autora Tomáše Vůjtky Výmlat, která nese podtitul Spořádaná domácnost zalkoholizovaného dirigenta a náboženské blouznivky.

„Nerad bych, aby v tom diváci hledali – podle názvu – nějaký horor. Hra je myšlena jako určitá žeň životů, které postavy nastiňují. Člověk se rozhlíží kolem sebe a zjišťuje, zda vypadá jako současníci okolo něho. Možná je to také hra, která se chce zamyslet nad tím, zda je ještě někdo opravdový. Všichni něco předvádějí a nemají odvahu si to přiznat, ale i když si to přiznají, nemají sílu nic změnit či jinak svůj život naplnit. U Výmlatu je to ještě otázka umění. Určitě v tom nehledejte nějaký celistvý příběh,” říká autor hry Tomáš Vůjtek. „Výmlat se už představitel i v podobě scénického čtení v Praze, které jsem ale neviděl. Hru v Ostravě režisruje Josef Janík.

Zatím jsem neviděl tvůrčí proces na jevišti. Je to pochopitelné. Málokterý režisér by strpěl na zkouškách autora, takže se na premiéru o to více těším. Ale musím přiznat, že obsazení jednotlivých postav se mnou pan Janík konzultoval a v tom jsme se jednoznačně shodli,” doplňuje Tomáš Vůjtek. V hlavních rolích se představí Kateřina Krejčí, Alena Sasínová-Polar-

česká premiéra

Norbert Lichý a Alena Sasínová-Polarczyk ve hře Výmlat, která má pozítří českou premiéru v Ostravě.

FOTO RADOVAN ŠTASTNÝ

czyk, Nikola Briklenová, Norbert Lichý, Daniel Zaoral a Jan Plouhar.

Tomáš Vůjtek se v poslední době zařadil k velmi progresivním autorům mladší generace v moravskoslezské metropoli. Při-

pomeňme jeho Ubohý večer, který vznikl před časem jako maturitní představení na Janáčkově konzervatoři a zanedlouho ho také nastudují opavští herci. Tomáš Vůjtek plánuje další projekt nazvaný Ale já přece,

což je jeho starší opus, v operní formě, kdy hudbu zkomponoval známý současný ostravský hudební skladatel Edvard Schiffauer, ale už nosí v hlavě další projekt, který pojmenoval jako hru se zpěvy.

Ubu pod pantoflem

Tak trochu malé české coolness drama, tak trochu Ubu v pantoflích a pod pantoflem a tak trochu banální rodinná komedie, takové je drama **Výmlat** Tomáše Vůjtky, jež ve světové premiéře uvádí Divadelní společnost Petra Bezruče Ostrava. Népříliš nápaditý příběh, spíš banální rodinná situace nahlížená z různých stran a úhlů, stojí a padá s hereckými představiteli. A na ty mají dnes u Bezručů dobrou ruku.

Úvodní vstup doktora Neomylného (Daniel Zaoral) je bizarní studií šamanského podivína, jenž symbolicky předznamenává vše ostatní. Přichází do prázdného bytu jako nějaký tajemný skřet z krajiny podvědomí. Objeví »zakletou« majitelku, kterou se chystá léčit, nebo možná zavraždit či se s ní pomilovat. Divák se ani nediví, že Neomylný je posléze sám zavražděn, a nepřekvapí ho ani to, že se na konci hry objeví živý, v tašce s několika vlastními hlavami.

Příchod »pána domu« Oziho v podání Norberta Lichého situaci rázně mění v reálnou. Lichý ovládá situaci ne jako umělá figura z jiného světa, ale jako naprosto současná, pochopitelná lidská nestvůra. Životem unavený alkoholik, bývalý dirigent okresního formátu, žije ve svých snech a představách a kromě alkoholu ho víc nezajímá. Neví, co dělá jeho syn Petr (Jan Plouhar), s ženou Cyli (Kateřina Krejčí) si neustále opakují stejné fráze, když za ním přijede jeho bývalá milěnka Gába (Alena Sasínová-Polarczyk), je bezradný jako každý chlap, který chce už mít v životě klid, ale ještě si to nechce přiznat. Ozi žije zkrátka tuctový život tuctových lidí. Ve skořápce své alkoholické duše je králem Ubu, tělem a jednáním dědou Homolkou. Tuto nelehkou úlohu zvládá Lichý s bravurou prvotřídního komika. Jeho humor není prvoplánový,

nestaví na přímočarém vtipu, po kterém by divák ihned propukal v smích. Jeho herectví je navenek apatické, ve skutečnosti však divácky nesmírně dráždivé. Ve slovním projevu labužnický využívá autorem nabízených »her prázdných slov« a k nim přidává různá pitoreskní gesta a z normy »civilu« mírně vykloubené vláčné pohyby. Dobře napsané dialogy dovolují Lichému posouvat i ty nejobyčejnější situace do groteskní komiky na hlavu postavených banalit. Ovšem komiky »civilního« typu, z rodu pokojného, »libého« herectví, kořeněného jiskrnou potouchlostí mírného ironika. Tak hraje Lichý svého ženami skříplého mužíčka, uvnitř cynického, navenek však v každé situaci »pod pantoflem«.

Režisér Josef Janík více rovin ve hře nehledá. Horrorová, freudovská i drásavě rodinná témata, jež text nabízí, nechává stranou. Spoléhá na herce. Právem. Všichni odvádějí dobrou práci. O Danielu Zaoralovi již byla řeč, obě dámy, Kateřina Krejčí a Alena Sasínová-Polarczyk, jsou dostatečně divoké, bláznivé a bizarní, aby dokázaly podtrhnout autorovu situační komiku a textovou nadsázku. Ani výstup Jana Plouhara (Petr) s Nikolou Birklenovou (Kobylka) nepostrádá jistou pikantností a nadhled. Bez rozkošnického Norberta Lichého by však inscenace byla prázdná jako lusk bez hrášku.

VLADIMÍR HULEC

Divadelní společnost Petra Bezruče Ostrava - Tomáš Vůjtek: Výmlat. Režie Josef Janík, výprava Marta Roszkopfová, hudba Jan Meisel, pohybová spolupráce Vladimír Fekar, dramaturgie Petra Kohutová. Premiéra 21. září 2002. (*Psáno z pražského hostování v Divadle v Celetné 31. března 2003*)

Apokalyptická klauniáda

Na křídlech marihuany?

Sociologická sonda do rodiny nadaného alkoholika a talentované hysterky nebo absurdní groteska o generační konfrontaci? Zkrátka další výpověď o tíživé existenci na tomto světě, kde pointu graduje „apokalyptický“ cynismus. Tedy *Výmlat* dramatika Tomáše Vůjtky, který inscenuje Josef Janík v komorním prostoru Márnice Divadla Petra Bezručů.

Průměrný den z života exdirigenta alkoholika Oziho (Norbert Lichý) a zneužnané zpěvačky Cyli (Kateřina Krejčí) si ve čtyřech stěnách proslulé Márnice příznačně pohrává s řadou situačních kolapsů a lidské slabosti vybičuje až do zrůdné kakofonie. Typický kousek z tvorby Ostravana Tomáše Vůjtky si libuje v citacích stupidního života a lidské průměrnosti. „Osobitě“ antihrdinství a anti-dramatičnost této hříčky plné odpozorovaných dialogů Josef Janík posouvá do roviny svérázné klauniády s apokalyptickými rysy, kde se například useknuté hlavy mění v žonglérské náčiní.

Již začátek nabízí tajuplnou expozici s klaunem a neomylným osudem v jedné osobě (Daniel Zaoral). Tady je zdroj podivné schizofrenní dimenze, která osciluje mezi absurdní komikou a přízemní realitou. Klauniádou, která má blíže k mladistvější a neuchopitelnější poloze postav, a realitou pramenící z přízemních klišé usedlého strýcovství nezáživného soužití. Hranice však není nikde jasná.

Bizarní zvěřinec – vděčná situace nastolená psychofyzicky indisponovanými jedinci – exoti jako hudebníci – alkoholici, sado-masochisti, anarchisti a fetišci – zjemňuje režisérova typická poetika. Norbert Lichý a Kateřina Krejčí a další herci nejsou jen ve vypjaté komické poloze, ale oplývají mnohdy až baletními výstupy doplněnými sem tam „akrobatickým“ prvkem. Civilní rozměry *Výmlatu* podtrhává zejména kulisa v pozadí

tvořená fotografií ostravské radnice. Dvojaké kostýmy jsou na hraně surrealismu a moderny i panelákové šedivosti - žirafí (rozuměj ohnivá) kšticce blouznící Kobylky (Nikola Birklenová), rebelantský zjev pubertáka Petra (Jan Plouhar), mimozemský rozměr Daniela Zaoral (hraje Neomylného). Papučový taťka Norberta Lichého a kýčovitá hospodyňka Kateřiny Krejčí, Ivce salónů Aleny Sasínové-Polarczyk.

Výmlat nabízí plejádu klaunských výkonů, které mají okouzující rozměr, takže apokalyptická gradace vršená s pomocí jednostrunných dialogů nepůsobí tak katastrofálně. Člověk má chvíli dojem, že mu poněkud proklouzává význam děje, který tolik připomíná rysy rádobý tvrdých dialogů s tak žádanými cool replikami.

Vzhledem k pozici scény, která se snaží oslovit současné náctileté publikum a která cíleně usiluje o kontroverznější ohlas, zaujme ve *Výmlatu* postava výrostka Petra s příznačným jointem v ústech. Tento znak mladist-

vého rebelantství, který se dnes stále více mění na životní nutnost být *in*, bohužel zase tolik ve hře nenabízí. Jako by tam ani nemusel být. Přitom toto téma, tak aktuální díky nedávno přijatému cenzornímu zákonu, má určitě navíc než jen na: „Trávu ne! Ta je v poho.“

Není bez zajímavosti, že opiáty a haluciny hrají významnou roli v jiných ostravských inscenacích. Zvláště v obsahu některých z tvorby uměleckého šéfa společnosti Divadla Petra Bezruče režiséra Janusze Klimszy. Nejvýrazněji například ve *VI.P. Children* nebo ve *Skleněném Zvěřinci*. Ten si přitom divadlo jistě ne náhodou vybralo jako zahajovací inscenaci nové Bezručovské éry. Zatím mu však chybí stejně razantní následovníci.

Výmlat, zdá se, ideálně zapadá do dramaturgie divadla pro mladou generaci. Programově nabízí cynismus, excentričnost, vzdor autoritám, přitom však nelze přehlédnout skryté poselství, že divadlo upřednostňuje tvrzení, jak ti taťkové a mamky byli přeci jen větší divoši a jejich potěr má co dělat, aby se jim vyrovnal (viz například také *Ústa Micka Jaggera*). Dejme tomu, že jde o kompromis daný prozatímními možnostmi. Přesto by se tato scéna mohla pokusit uvést drama s plnokrevnějšími rolemi, s nimiž mladé publikum může více rezonovat.

Martin Jiroušek

Tomáš Vůjtek: *Výmlat*.

Dramaturgie: Petra Kohutová. Výprava a kostýmy: Marta Roszkopfová.

Hudba: Jan Meisel. Pohybová spolupráce: Vladimír Fekar. Režie: Josef Janík.

Premiéra 21. září 2002 v Márnici Divadla Petra Bezruče.

Výmlat Tomáše Vůjtky má premiéru u Bezručů

Ostrava (tag) - Hru domácího autora Tomáše Vůjtky **Výmlat** uvede v sobotu v premiéře ostravské Divadlo Petra Bezruče. Režie hry se ujal Josef Janík. „Myslím, že spojení režiséra Janíka s mladým autorem Vůjtkem bude zajímavé a dráždivé,“ uvedl umělecký šéf divadla Janusz Klimsza. Hra, jejíž téma autor charakterizuje jako téma outsiderství, jako určitou žeň životů, které postavy nastiňují, bude poprvé uvedena v Márnici Divadla Petra Bezruče v sobotu od sedmi hodin večer.

Kultura

U Bezručů sáhli po hře Výmlat

Táňa Artušenková

Po díle ostravského autora, pedagoga Janáčkovy konzervatoře, Tomáše Vůjtky sáhla dramaturgie Divadla Petra Bezruče v Ostravě. Premiéru bude mít Vůjtkova hra *Výmlat* v režii Josefa Janíka, a to 21. září v Márnici.

„Jedná se o tragikomickou grotesku. Už název *Výmlat* je myšlen ne jako bití, ale jako určitá žeň životů, které postavy nastiňují. Naskytá se zde otázka, zda hrdinové hry skutečně životy žijí, nebo je jen předstírají. Nikdo z nich přitom ne-

má odvahy si to přiznat, a když si to přiznají, nemají sflu svůj život změnit nebo ho naplnit,“ řekl Vůjtek.

Hru napsal již asi před pěti lety, dočkala se scénického čtení v Praze v podání herců ústeckého Činoherního studia, byla oceněna také v soutěži. „Na výzvu režiséra Janíka, který si ji pro uvedení u Bezručů vybral, jsem ji ještě dopsal. Především se jedná o postavy mladých,“ dodal Vůjtek. Jedná se o první uvedení jeho díla na profesionální scéně a jak přiznal, hru zatím na scéně neviděl.

„Vůjtkův text mne zaujal okamžitě. Je to pokus o absolutizaci toho,

co žijeme. Na autorovi si vážím jeho češtiny, je dobré, když v Ostravě z jeviště zazní zvonivý český jazyk,“ řekl Janík. Kostýmy a výpravu vytvořila Marta Roszkopfová, hudbu složil Jan Meisel.

Do role bývalého dirigenta oblastního orchestru a nyní usedlého alkoholika Oziho obsadil režisér Norbert Lichý, jeho manželku Cyli, bývalou zpěvačku, hraje Kateřina Krejčí, bývalou milenkou Gábu Alena Sasínová-Polarczykova. V roli mladých se představí Jan Plouhar a Nikola Birklenová. Začátek představení je v 19 hodin.

MF DNES - 19. září 2002

Výmlat Tomáše Vůjtky

foto Kadovan Státný

Bývalého dirigenta Oziho hraje Norbert Lichý (vlevo), jeho bývalou milenkou Alena Sasínová-Polarczykova.